

Tillsammans besegrar vi cancer

Cancerfondens prioriterade förslag för 2026-2027

Vi har inte tid att vänta

Cancerfondens vision är ett samhälle där färre drabbas av cancer, fler botas och alla som lever med eller efter en cancerdiagnos kan leva ett så bra liv som möjligt.

Sedan Cancerfonden bildades har canceröverlevnaden mer än fördubblats. I början av 1950-talet överlevde ungefär 30 procent en cancerdiagnos. I dag överlever omkring 75 procent i Sverige.

Samtidigt som allt fler insjuknar, främst till följd av en åldrande befolkning, har dödligheten i cancer minskat kraftigt. Sedan mitten av 1970-talet har dödligheten minskat med mer än en tredjedel.

Minskningen är ett resultat av tidigare upptäckt, bättre behandlingar och förebyggande insatser. Sammantaget uppskattas omkring 250 000 liv ha räddats i Sverige under de senaste 50 åren, tack vare målmedveten forskning, kontinuerlig vårdutveckling, förbättrad folkhälsa och ett långsiktigt förebyggande arbete.

Men skillnaderna i överlevnad är fortfarande stora, både mellan olika cancerformer och mellan olika grupper i samhället, bland annat kopplat till kön och socioekonomi.

Det kräver fortsatta satsningar på tidig upptäckt och nya behandlingar, men också att ny kunskap snabbare omsätts i vården och när patienterna.

Historiskt har många avgörande beslut fattats i Sverige som har lagt grunden för de framsteg vi ser i dag. Samtidigt återstår betydande utmaningar. Därför krävs ett stärkt och långsiktigt politiskt ansvarstagande inom hela cancerområdet.

Tillsammans besegrar vi cancer.

Mål för Sverige 2030

- **Förebygga**
30 % minskning av de påverkbara cancerfallen.
- **Upptäcka tidigt**
1/3 av all cancer upptäcks i ett tidigare stadium.
- **Bota fler**
80 % överlever sin cancerdiagnos.
- **Leva väl**
God livskvalitet med och efter en cancerdiagnos.

Med forskningens kraft har överlevnaden i cancer ökat dramatiskt och i dag överlever 75 procent cancer i Sverige. Men skillnaderna är stora mellan olika cancerformer. Stora framsteg har gjorts, men vi är inte framme än. Mer forskning behövs.

1951

Cancerfonden grundas för att stärka forskning och kunskapspridning.

1960-talet

Första cancerscreeningprogrammet införs. (livmoderhalscancer).

1973

Den första stamcellstransplantation genomförs i Sverige.

1993

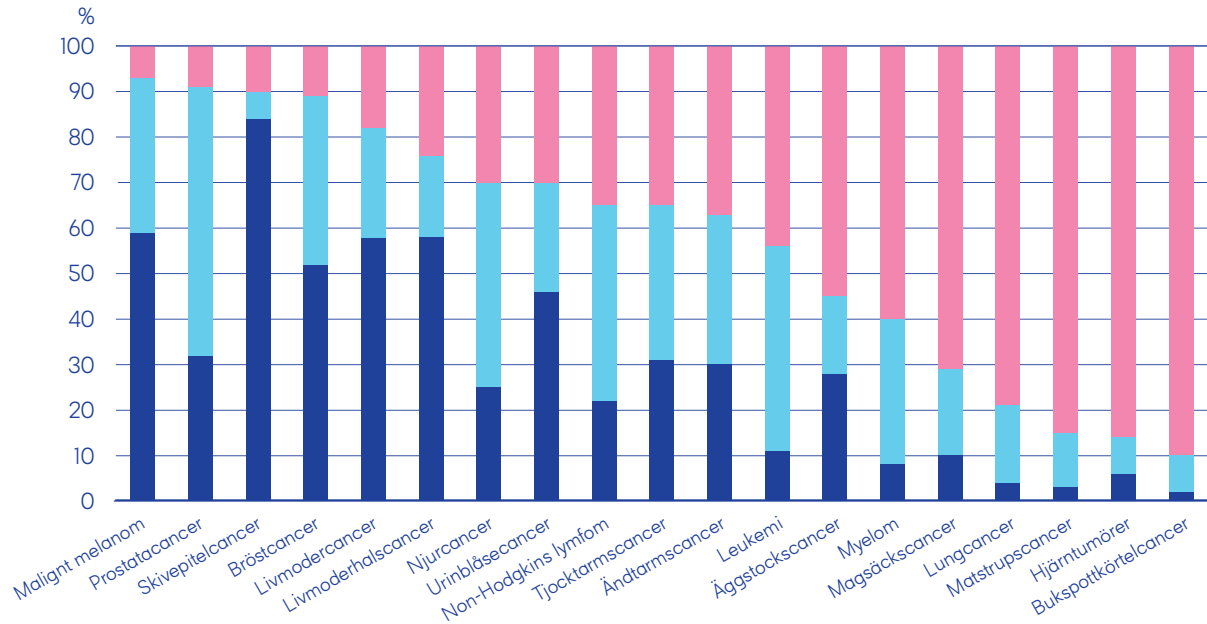
Tobakslagen träder i kraft – första samlade lagen om tobak i Sverige.

80 % överlevnad inom räckhåll

Allt är möjligt – om forskningen prioriteras

För flera diagnoser har vi kommit långt, men för andra är det svårare att se forskningsframstegen och det är tydligt att vi fortfarande har mycket kvar att göra för att vi ska kunna besegra cancer.

- Det arbete som återstår
- Tioårsöverlevnaden idag
- Tioårsöverlevnaden 1970

2009
Sverige får sin första nationella cancerstrategi.

2015
Standardiserade vårdförlopp (SVF) införs för att göra cancervården mer jämlik.

2021
Det nationella utrotningsprojektet för att eliminera livmoderhalscancer inleds.

Framtiden
Nya forskningsgenombrott, fler överlever och färre drabbas.

Den nationella politiken har ett viktigt ansvar

Det är på nationell nivå som grunden för svensk hälso- och sjukvård läggs. Riksdag och regering sätter de övergripande ramarna genom lagstiftning och regelverk för en jämlik och modern cancervård. Staten är också ansvarig för andra viktiga frågor, till exempel folkhälsoarbetet, digital infrastruktur och att stärka forskningen.

Förutsättningarna för framtidens arbete inom hela cancerområdet formas av dagens politiska beslut. Sverige har tagit flera viktiga steg, men vägen mot att besegra cancer är lång. Med rätt politiska prioriteringar kan morgondagens forskningsgenombrott bli verklighet betydligt snabbare.

Sverige är långt ifrån jämlikt. För cancerpatienter blir skillnaderna mellan 21 självstyrande regioner ofta avgörande. Det håller inte. När liv och överlevnad står på spel krävs ett nationellt ledarskap som säkerställer att alla får samma höga kvalitet i vården, oavsett var man bor. Jämlik cancervård är inte valfri, och den nationella politiken har ett viktigt ansvar.

Unga makthavare och nästa generations beslutsfattare spelar också en avgörande roll i Sveriges arbete mot cancer. Oavsett om engagemanget finns i politiska ungdoms- och studentförbund, fackliga organisationer, intresseföreningar eller civilsamhället bidrar unga redan i dag till att forma morgondagens förutsättningar för hälsa, innovationer och samhällsbygge.

**Politiken spelar en viktig roll
– det här kan du som beslutsfattare göra.**

Forskning och innovation räddar liv

Svensk cancerforskning är i världsklass, men har potential att bli ännu bättre. Trots starka forskningsmiljöer tar det alldeles för lång tid innan nya upptäckter kommer patienter och samhälle till nytta.

För att forskningen ska rädda fler liv och förbättra livskvaliteten för dem som lever med eller efter cancer måste takten öka i hur nya resultat, metoder och behandlingar omsätts i praktiken.

Cancerfondens förslag:

- ✓ Sverige bör ha ett tydligt nationellt mål att placera sig i topp 5 i EU sett till antal kliniska prövningar per capita.
- ✓ Ge fler möjlighet att delta i kliniska studier genom att låta vården kontakta alla patienter som inte avsagt sig möjligheten.
- ✓ Regionerna behöver gemensam juridisk vägledning och en enhetlig praxis för utlämning av hälsodata.
- ✓ Skapa ett hälsoinnovationsindex som visar vilka nya behandlingar och teknologier som används i vården, hur snabbt de införs och var mer behöver göras.

Modiga politiska beslut förebygger cancer

Antalet cancerfall förväntas fortsätta öka och en av orsakerna är våra levnadsvanor. 16 000 cancerfall kan årligen kopplas till våra levnadsvanor. Tobak, alkohol, matvanor, övervikt och obesitas, fysisk aktivitet och UV-strålning är några av riskfaktorerna för cancer. De senaste decenniernas förändringar i vår matmiljö har lett till att cancerfall kopplade till matvanor samt övervikt och obesitas ser ut att bli den främsta orsaken till cancer inom en snar framtid.

Politiken behöver ta ansvar för att skapa ett samhälle där hälsosamma levnadsvanor grundläggs tidigt i livet.

Cancerfondens förslag:

- ✓ Använd ekonomiska styrmedel för att främja hälsosamma matvanor.
- ✓ Inför begränsningar för marknadsföring av ohälsosam mat till barn och unga.
- ✓ Höj regelbundet skatt på samtliga tobaks- och nikotinprodukter.
- ✓ Sätt mål för HPV-vaccination och genomför riktade insatser för att nå ovaccinerade upp till 26 år, särskilt i grupper med låg vaccinationstäckning.
- ✓ Inför neutrala förpackningar och förbjud synlig exponering av tobaks- och nikotinprodukter i butiker.
- ✓ Säkerställ att alla kan få stöd för att sluta med tobak och nikotin.

Tidig upptäckt ger bättre möjligheter

När cancer upptäcks tidigt ökar chanserna att överleva dramatiskt, eftersom sjukdomen då ofta kan behandlas mer effektivt och med mer skonsamma metoder.

För att fler ska överleva krävs att de nationella screeningprogrammen verkligen når alla som ska nås.

Vi vet att olika grupper tar till sig information olika, därför är det viktigt att information om hälsa, vård och alarmsymtom sprids på olika sätt så att den når alla.

Cancerfondens förslag:

- ✓ Anta ett nationellt mål för deltagandet i screeningprogrammen.
- ✓ Inrätta ett nationellt screeningcentrum.
- ✓ Säkerställa att hälsoinformation når hela befolkningen och är tillgänglig för olika målgrupper i samhället, oavsett kön, bakgrund eller socioekonomiska förutsättningar.

Alla ska ha samma möjlighet att botas

Den ökade överlevnaden är ett resultat av forskningens framsteg, tidigare upptäckt och mer effektiva behandlingar. Samtidigt är utvecklingen ojämn, med stora skillnader i överlevnad mellan olika cancerdiagnoser och omotiverade skillnader i tillgång till cancervård beroende på var i landet man bor.

För att fler ska överleva cancer och för att vården ska vara jämlik oavsett diagnos, bostadsort eller bakgrund så krävs tydligare nationell styrning och uppföljning.

Cancerfondens förslag:

- ✓ Anta nationella mätbara mål för hur skillnaderna mellan olika befolkningsgrupper i cancervården ska minska.
- ✓ Ge berörda myndigheter i uppdrag att bidra i arbetet med att korta ner handläggningstiderna mellan marknadsgodkännande av nya cancerbehandlingar och introduktion i vården samt tillgänglighet för patienterna.
- ✓ Ta fram en plan för att öka jämlik tillgång till strålbehandling samt konkreta kvantifierbara mål och tidsramar för detta.

Palliativ vård måste ges efter behov

Palliativ vård handlar om att ge personer med obotlig sjukdom så god livskvalitet som möjligt. Den lindrar symtom, minskar lidande och ger stöd både till patienten och närstående, ofta under lång tid och parallellt med annan behandling.

Palliativ vård är mer än vård i livets slutskede. Den kan göra livet bättre och bidra till högre livskvalitet när bot inte längre är möjlig. Trots att palliativ vård har stor betydelse så finns brister i tillgång och jämlikhet, och många får vården alldeles för sent, eller inte alls.

Cancerfondens förslag:

- ✓ Inrätta ett nationellt kunskapscentrum för palliativ vård för att stärka kvalitet och jämlikhet i hela landet.
- ✓ Säkerställ att alla patienter med palliativa behov har tillgång till både allmän och specialiserad palliativ vård, inklusive möjlighet till palliativ vård i hemmet, oavsett var i landet man bor.
- ✓ Säkerställ att all hälso- och sjukvårdspersonal har grundläggande kunskap om palliativ vård, tillgång till fortbildning och möjlighet att få stöd från palliativ expertis, samt att palliativ vård ingår i alla relevanta vårdutbildningar.
- ✓ Inför en nationell, kontinuerlig uppföljning av livskvalitet för personer som lever med eller efter cancer.

En av tre får cancer men alla drabbas. Cancer slår mot familjer och rycker våra älskade ifrån oss – så behöver det inte vara. Men ska vi besegra cancer behöver vi göra det tillsammans. Då krävs ett ökat politiskt ansvarstagande inom cancerområdet i Sverige. Vi har ingen tid att förlora.

Ulrika Årehed Kågström,
Cancerfondens generalsekreterare

Tillsammans för nästa framsteg

Cancerfonden finns alltid tillgänglig för dig som är politiker och beslutsfattare och som vill stärka Sveriges arbete mot cancer. Vi bidrar med evidens, analys och konkreta idéer som kan användas genom hela den politiska processen, från tidiga inspel till färdiga förslag på förändring. Bland annat genom att bistå med:

- **Fakta och kunskapsunderlag**
Aktuell statistik, den senaste forskningen, analyser och rapporter som stärker beslutsunderlag och politiska prioriteringar.
- **Politiska inspel och förslag**
Konkreta idéer och förslag för till exempel regeringsbeslut och motioner eller inspel till idéprogram och uppföljning inom hela cancerområdet.
- **Strategiskt stöd och utveckling**
Rådgivning om reformer, mål, styrning och uppföljning genom hela cancerområdet, från förebyggande arbete till palliativ vård.
- **Inspiration till politiskt arbete**
Förslag på aktiviteter, föreläsningar, initiativ och samarbeten som kan drivas på nationell, regional och lokal nivå.

Vill du läsa mer eller komma i kontakt med oss som arbetar med intressepolitik på Cancerfonden skanna QR-koden nedan eller gå in på cf.se/politik

Cancerfondens vision är att besegra cancer. Genom att finansiera den främsta forskningen, sprida kunskap om cancer och påverka beslutsfattare i viktiga frågor, arbetar vi för att färre ska drabbas och fler ska överleva cancer. Cancerfonden är en fristående, ideell organisation utan statligt stöd. Vårt arbete är helt beroende av testamenten och gåvor från privatpersoner och företag. Vi är en av de största finansiärerna av svensk cancerforskning. Sedan 1951 har vi delat ut cirka 18 miljarder kronor till de främsta forskningsprojekten i Sverige. Överlevnaden i cancer har mer än fördubblats under samma tid. Tack vare forskningens framsteg överlever idag sju av tio som får cancer. Vi har kommit långt, men vi är inte framme än.

#tillsammansmotcancer

CANCERFONDEN

Cancerfonden | 101 55 Stockholm | Besök: David Bagares gata 5 | Telefon 020-59 59 59
Plusgiro 90 1986-0 | Bankgiro 901-9514 | cancerfonden.se